

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 517

van **KRISTOF SLAGMULDER**

datum: 23 april 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Coronacrisis - Economisch ongunstige situatie afgestudeerden

Een prangend probleem binnen de huidige coronacrisis is de economisch ongunstige situatie voor studenten die dit jaar afstuderen en op de arbeidsmarkt terechtkomen. Arbeidseconoom Stijn Baert stelde hieromtrent op 15 april 2020 in De Standaard: "Het is zeker ongunstig om dit jaar af te studeren. Niet zozeer het diploma wordt minder waard, maar de economische gevolgen zullen dit en volgende jaren een impact hebben, omdat minder economische groei samengaat met een hogere werkloosheid. Die slechte start kan tot ver in de carrière doorspelen." Professor Baert verwijst hierbij naar wat in de literatuur het littekeneffect genoemd wordt: "Mensen die aan het begin van hun loopbaan moeilijkheden ondervinden, dragen dat vaak decennialang mee. Werkloosheid is zelfversterkend en staat slecht op je cv."

Dit wordt bevestigd door Jan Denys van Randstad Groep: "Schoolverlaters zijn sterk getroffen door de coronacrisis. Er zijn minder vacatures, waardoor de werkgevers iets selectiever kunnen zijn. De graad waarmee iemand afstudeert, wordt nog belangrijker."

Het grootste nadeel is er voor de mensen die hun stage in het water zien vallen: "Uit onderzoek blijkt dat een fysieke stage een voet tussen de deur kan zijn. Dat voordeel valt voor sommigen weg. Werkgevers kunnen bovendien de vaardigheden die opgedaan worden bij een alternatieve taak minder goed inschatten dan bij fysieke stage-uren."^[1]

OESO-onderwijsexpert Dirk Van Damme trad dit bij in een interview in De Morgen van 20 april 2020: "De verwachting onder experts is dat de studietrajecten zullen uitlopen omdat bepaalde examens, thesissen of stages wegvallen. Maar ook omdat mensen geneigd zijn langer op de universiteit of hogeschool te blijven tijdens een crisis. Iedereen weet dat nu de arbeidsmarkt opgaan geen goed idee is. Misschien beginnen veel studenten nog een nieuwe studie. Dat betekent dat de uitstroom onder druk zal komen te staan de komende jaren. Dat kan voor beroepen waar er nu al tekorten zijn, denk aan verpleging of onderwijs, zeker een probleem vormen."^[2]

1. Hoe beoordeelt de minister deze waarschuwingen?
2. Welke initiatieven zal de minister in samenspraak met zijn collega, minister Crevits, nemen om dit probleem aan te pakken?

^[1] "Het is ongunstig om dit jaar af te studeren", De Standaard, 15 april 2020: www.standaard.be/cnt/dmf20200414_04922642

[2] "Deze crisis is een schok die littekens zal nalaten", De Morgen, 20 april 2020:
www.demorgen.be/nieuws/oeso-onderwijstopman-dirk-van-damme-de-zomervakantie-moet-ingekort-worden~b84d7f81/

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 517 van 23 april 2020

van **KRISTOF SLAGMULDER**

1. Het is moeilijk om de impact van de coronacrisis op de arbeidsmarktsituatie van schoolverlaters op korte en lange termijn te voorspellen. Toch neem ik de waarschuwingen ernstig. Uit voorgaande economische crisissen leren we dat schoolverlaters zeer gevoelig zijn voor veranderingen op de arbeidsmarkt. De laatste jaren kenden we een toenemende krapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor verbeterden de kansen voor schoolverlaters om werk te vinden. De coronacrisis kan deze tendens bruusk omkeren. Het is belangrijk hier op te anticiperen en versterkt in te zetten op initiatieven die gericht zijn op het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
2. Experts wijzen op het belang van stages om de overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt te verbeteren. Opnieuw verwijs ik naar het belangrijke verschil tussen de werkcomponent in bijvoorbeeld het duaal leren, waar de werkcomponent dient om nieuwe competenties te verwerven enerzijds en anderzijds stages in voltijds secundair of hoger onderwijs, waar stages dienen om reeds verworven competenties in te oefenen. Stages verhogen niet enkel de competenties, een aantal jongeren kunnen na de stage aan de slag blijven bij de aanbieder. Daarom neem ik verschillende initiatieven opdat de stageactiviteiten maximaal kunnen blijven plaatsvinden.
 - De hogescholen en universiteiten hebben de mogelijkheid om evaluaties en deliberaties te organiseren op een later ogenblik dan eerst was voorzien. Zo kunnen stages naar een later moment worden verschoven en volledig doorlopen worden. De instellingen zullen hierbij prioriteit geven aan de laatstejaars studenten, zodat zij zonder studieduurverlenging kunnen afstuderen.
 - Duaal leren en leren en werken wordt hervat vanaf 4 mei, stages kunnen hervatten vanaf 15 mei. Daarbij dienen uiteraard de veiligheidsvoorwaarden maximaal gerespecteerd te worden en volgen we de heropstart van de sectoren zoals die door de nationale veiligheidsraad is vooropgesteld, sector per sector.
 - Ik maak momenteel concrete afspraken met het GO!, de koepels en de lerarenopleidingen om de stagestudenten in het onderwijs in de mate van het mogelijke in te zetten voor de noden rond preteaching en extra begeleiding. Lerarenopleidingen bekijken daarnaast ook in welke mate alternatieve stageopdrachten zinvol zijn, los van de scholen. Het uitgangspunt hierbij is dat studenten die op het punt staan om af te studeren maximaal de kans moeten krijgen om dit te doen en dus ook maximaal de kans moeten krijgen om hun stages (fysiek, digitaal of in de vorm van andere alternatieve opdrachten) af te werken dit academiejaar. Studieduurverlenging moet zoveel als mogelijk vermeden worden, zonder aan kwaliteit in te boeten. Dit is in het belang van de studenten zelf. Het is ook van belang voor het gehele onderwijsveld, om een tijdelijke toename van het lerarentekort te vermijden.
 - Tijdens de afgelopen weken waren stages stevast een punt van overleg met het onderwijsveld. Er was zelfs een werkgroep die specifiek over die stages en werkplekleren ging. Het resultaat daarvan was een aanvulling voor het draaiboek voor praktijklessen en stages. Ik blijf erop hameren dat stages voor onze Vlaamse leerlingen en studenten veilig moeten kunnen verlopen.

Ik tref momenteel voorbereidingen om de zomerscholen mogelijk te maken. Die zomerscholen zullen een aanbod kunnen organiseren voor alle leerjaren uit het secundair onderwijs en dus ook voor de laatstejaars.

In mei 2020 lanceren we vervroegd de InnoVET deelwebsite op Klascement. Dit initiatief ondersteunt leraren in arbeidsmarktgerichte opleidingen om technische vaardigheden digitaal aan te leren aan hun leerlingen. InnoVET staat voor 'Innovatie in arbeidsmarktgerichte opleidingen' en bestaat uit projecten om vernieuwend en deelbaar lesmateriaal voor praktijkvakken te ontwikkelen. Het gaat zowel om lesplannen, filmpjes, handleidingen als digitale lessen. De website wordt in een eerste fase aangevuld met leermiddelen voor de tweede en derde graad van het tso en bso. Ondertussen wordt verder gewerkt om in het najaar een nog rijker en gevarieerder aanbod te kunnen voorzien.

Jongeren uit het beroepsonderwijs hebben een verhoogd risico op vroegtijdig schoolverlaten en vinden ook minder snel de weg naar het tweedekansonderwijs. Daarom lanceerde ik op 30 april 2020 de ESF-oproep voor de transitietrajecten die zich richten op de jongeren uit de tweede en derde graad van bso die schoolmoe zijn en die potentieel dreigen uit te vallen. Dit project zal van 1 september 2020 tot en met 30 juni 2022 lopen. We streven ernaar om in deze periode 1.000 transitietrajecten aan te bieden over Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Met deze transitietrajecten heb ik twee doelen voor ogen: enerzijds jongeren aanmoedigen om hun onderwijskwalificatie succesvol af te ronden door hen perspectieven op de arbeidsmarkt of vervolgopleiding te bieden, en anderzijds waarborgen dat jongeren na het verlaten van het secundair onderwijs een duurzame loopbaan kunnen aanvatten.

Daarnaast zal ik overleggen met mijn collega minister bevoegd voor werk, Crevits om te bekijken wat er nog mogelijk is.